

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrsko slovence.

PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

CENA NOVIN JE :

Za domače, če jih več vkup hodi 2 K,	Za amerikance, če jih več vkup hodi 4 K 20 f
če samo edne 3 K.	če samo edne 5 K 40 f

Cena vsakoga falata doma je 4 filere; v Ameriki 10 filerov.

Dobijo se
v Čerensovcih pri **KLEKL**
JOŽEFI plebanoši v pokoji.
Cserföld, Zalamegye.

Na té naslov se naj pošilajo: naroč
nina, glási i dári za Novine. Vsak pa
naj podpiše svoje imé, ki kaj novi-
nam naznája.

„Vidévši pa ljudstvo zbojalo se je.“

— Mát. IX. —

Odúrjavali so Jezusa záto, ka je pravico delao, ka je nej delao rázložka med peršonov i peršonov, nego je vsakoga človeka poleg njegovoga djanja vu pravici sodo. Pa vu odúrjavánji so tak daleč prišli, ka kda je z nevolnim najvékšo na zemli mogočo dobroto včino, ka njemi je grehe odpústo, te so ga sodili, njemi proti stáli ino vu srditosti svojega srcá húdo mislili od njega. On je pa tomi húdobnomi telovne, pámeti národi te po vékšoj dševnoj čúdi ménšo telovno včino: zdrávje njemi je nazáj dao, od šteroga so znali, ka se po človečem nemre zvráčiti. Pa te ka so delali? So ga polúbili? So njemi roké kúšúvali, so njemi hválo dávali? Nej toga vsega nikaj. Prišlo njimo je toti do moždžáni, ka so zdaj nikaj velkoga vidli, oči pa vústa so njim odprejta ostala pa pamet se njim je stávila: prestrašili, zbojali so se.

Pa so takši vučenjácje, šteri právijo, ka je vera vu Bogi od stráha! Či je to tak, te si ti tvojemi maršeti túdi bog, te je pávuk múhi túdi bog, pa vsaki grobján je bog za tistoga, ki je od njega slabeši.

Nej, krščanska dša, tej ki so se zbojali po čúdi Jezusovoj, tej so vervali zdaj vu njem v takšo formo, kak kda tvoj pes po tom, ka njegov pajdáš bit bio, na enkráj gléda korbač vu tvcoj roki pa se pomali názdot vleče.

Samo, ka je to nej tista vera, štero Bog želej, to ne tista, z štere pobožnost shája.

Práva vera je z poštvánja. On verje prav vu Bogi, ki njega poštvuje, kak svojega Stvoritela, Odkúpitela i Posvetitela, ki negléda samo njegovo

kaštigajočo roko, nego vidi, v pamet vzeme túdi tiste dáre, štere od Bogá dobo ino njemi je zahválen za njé,

Glejmo njegove dáre: Nájprvi i najvékši je življenje. Či ne bi živeli, te ne bi nikaj mogli vživati. Pa zato, kak podlago vse dobrote, življenje poštvjemo za najvékše. Ešče te najnevolneši črv se bráni, či se za življenje svoje boji. Pa z tem svedoči nerázumnomi človeki, ka je žitek velki dár boži. Za življenjem pride zdravo telo, zdrava pamet, dobri starišje, potreben krüh, bože sunce, lepota zemlé z vsemi svojimi dári.

Tej dári samij so že vnogim na takše vesélje, ka si nanč drúgih ne želejo. Glejte samo bogáce, ka delajo: jejo, pijejo, se razveseljavajo pa so ponosni na to ka oni májo vsa v obilnosti ino vživajo část od svojih prijátlov.

Samo edno je falinga, ka rávno tej, ki na telko poštvjejo zemelske dáre, ka rávno oni nikdár, ali jako redko dájo Bogi hválo za njé! Rávno tej so tisti, ki njega med zemelskimi dobrotami najhitrej zatajijo.

Pa či bi takši ljudjé z ednim stopájom dale šli ino bi si premislili dševne dáre milosti, štere so zadobili od Bogá, kak visiko bi se podignole njihova pamet i njihovo srcé!

Ali je to ne zrok za vesélje i hválo, ka smo med krščanskim národom rojeni za deco krščanski starišov, ka je poprijétni greh včasi vu začétki našega žitka zbrisani z naših dšv svestvi sv. krsta, ka mámo daritev sv. meše, mámo hižo božo, kde se nam glási pravica boža, ka so nas vu mladosti že návčili, kak moremo živeti, či se ščémo zveličati, ka se nam ponúvlejo bože milošče pri vsakom stopájji našega življenja?

Ki si od tej dárov božih premišláva, on zaistino z velkov zahválnost-

jov more misliti na svojega Bogá, k njemi je tá vsa brezi njegovoga trúda tak lahko dao doségnoti.

Pa to je zdaj te práva vera, ka vsa tá spoznam, vsa tá oblineše prosim od mojega Bogá ino sam njemi za vsa tá posebi i poprek z celoga srca zahválen.

Ki takso vero má, on lahko právi, ka verje vu Bogi tak, kak Bog od njega želej. Takši človek má te túdi vúpanje vu njem, ár z njegovih dobrot sprevidi, ka či ga Bog tú i tam kaštiga, je to túdi ona ista dobrotivna roka boža, štera ga je dozdej blagoslávlala.

Šteroga človeka samo stráh žené na slúžbo božo ino na molitev, on te več pá ne bode slúžo Bogi, kda stráh vu njem miné, nego de se gizdavo, ka se je nevole i nevarnosti čedno rešo pa pozábi, ka je v nevoli Bogá proso, naj ga reši ino je z tem spoznao, ka se on sám rešiti ne vej.

Záto, lúbi čtevci, či jé što, ki zdaj samo za to slúži Bogi, ár ga je stráh obišeo, naj gléda, ka pride do práve slúžbe bože, vu šteroj spozna túdi njegove dobrote, hválo dá za njé i njegov teški bič tak vzeme kak vrlo dete, štero zná, ka kda Bog bije, te najvékše blagoslove deli.

Vojska.

V zadnjem tjedni je z bojišč nej prišlo dosta poročil. Bilo je najmre veliko dežovje, potoki pa reke so narasle, to pa jako zavira vojake v prodiranji. Te čas so zato vojaki v to porabili, ka so se malo odpočinoli, pa se zdaj pripravljajo na nove boje.

S srbskoga bojišča prihajajo glasi, ka so naše čete vdrle v Srbijo pa so že osvojile več srbskih pokrajín. Imena

teh pokrajin je vojno zapovedništvo nej naznanilo, zato ka je praj naše armade v Srbiji nej namen, ka bi zavzelo to ali ono mesto, nego šče priti glavnoj srbskoj armadi do živoga pa jo v odločilnoj bitki včiniti.

V tej slednjih dnevah so naši zgrabili vnožino srbov, okoli 4400 vojakov. Naša armadia ide naprej v Srbiji.

Z čarnogorske meje v zadnjem časi nej bilo poročil od spopadov.

Na ruskom bojišči so si naši mogli zebrati nove postojanke, štere se njim vidijo bole varne pred ruskim navalom. Na teh postojankaj zdaj kopajo okope, delajo utrdbe, pa se tak pripravljajo, ka bi strli moč sovražnika, šteri se je ze vsov močjov vrgeo na našo državo.

Nemci so tiste ruse, šteri so vdrli v shodno Nemčijo, premagali pa je vse stirali nazaj prek meje. Na nemškoj zemli so ostali samo tisti, štere so pobili pa zevzeli.

Pri vodi *Njemen* so rusi celo nazaj pobiti. Mesto *Ossovic* pa nemci začnejo strelati.

Na francoskom bojišči so dozdej tudi nemci zmagali. Zadnja poročila pravijo, ka so nemci levo krilo francoske armade skoro zevsema potukli. S tem se je pa šče bitka nej odločila nego trpi dale. Nemci, či ravno ka so že njuve zgubitve tudi jako velke, zato majo vüpanje, ka zmagajo.

V Belgiumi mesto *Antwerpen* že okoli zagrujeno, tak da se ne bode moglo že dugo držati.

Na morji je šče iz zdaj nej prišlo do odprte bitke. Zgubitve pa majo angleži že jako velke. Nemci so njim potopili že vno go ladij, štere so bile velikanske vrednosti. Pa nej samo ladje, nego vnožino vojakov je že tudi najslu smrt v moskih valovaj.

Važnejša poročila so eta:

Srbski princ Jürij ranjeni. Najstarejši sin srbskoga krala, princ Jürij, od šteroga se je razneso glas, ka je premino, je ranjeni. Pri ednom napadi na našo armado ga je zadela krugla v hrbet. Čüdno je, ka ga je krugla zadela ravno v hrbet. Mogoče ga je strelo srbski vojak, ali je pa bežao.

Srbske grozovitosti v Sremi. Srbske čete, štere so pred dvema tjednoma vdrle v okraje Ruma, Pazova i Zemun, so vužigale. Vladni komisar sremske županije je té kraje prepotüvao pa dognao, ka so nej samo četaši, nego tudi redni srbski vojacie vužigali hiže hrvatov, madjarov pa nemcov.

Razrüšene srbske železničke ceste.

Nemiri v Novoj Srbiji čimduže bole rastejo. Velki most pri Šmokovici, na železničkoj cesti Solun — Niš, je razstreljeni. Pri tom je prišlo do krvavoga spopadna med reberiaši pa med srbskov vojskov, štera je nazadnje mogla bežati. Pretrgana je tudi brzovjavna zveza med Solunom i Nišom.

Bombni napad na ruski vlak. Poleg Varšave je bio napadeni ruski vlak z bombov, šteri je pelao vojaštvo. Mrtvih pa ranjenih je bilo 150 ruskih častnikov pa 1000 ruskih vojakov.

Novi ruski odbiti. Naše čete so v zadnjih dnevaj krvavo odbile eden ruski peški polk, šteri je je šteo napadnoti.

Vojacie do pojasa v vodi. Na francoskom bojišči je zavolo velkoga deža na mestaj telko vode, ka vojacie v okopaj stojijo do pojasa v vodi.

Trdnjava Kamp des Romans spadnola. Nemci so zadnje dneve pali zavzeli edno francosko trdnjavo, Kamps des Romans, štera leži južno od Verduna, pa so obesili na njoj nemško zastavo.

Velikanske francoske zgübitve. Novine „Tribuna“ cenijo francoske zgübitve v zadnjih bojaj na 100 jezero lüdi. Francosko levo krilo je zevsema pobito.

751 milijon vojnoga davka. Francosko poročilo pravi, ka so nemci na tista belgijska pa na francoska mesta, štera so zavzeli, navrgli 751 milijon koron. Deseti del je praj že plačeni.

Preoblečena deklina v francoskoj armadi. V gradi Khatean d' Esternay leži vno go nemških ranjencov, med njimi se nahajajo ešče 16 letni vojaki. Francoski rdeči križ skrbi dobro za nje. Med ranjenci, štere so spravili v Noisy-le-Sec, se nahaja tudi edna 21 let stara v vojačko obleko oblečena deklina, štera se je vitežko vojsküvala v boji.

Pri Kotori pa pri Drači angležke pa francoske ladje. Taljansko časopisje poroča, ka so angležke pa francoske ladje priplavale v Jadransko morje. Edne stojijo pred Dračom, edne pa pred Kotorom.

Nemci potopili angležom tri križarke. V Severnom morji so nemški podmorski čuni potopili tri angležke vojne ladje, tak zvane križarke. Na vsakoj križarki je bilo 755, to je vsevküp 2265 vojakov. Z med njih se jih potopilo 1700, ovi so rešeni.

Francozi zaplenili naš parnik. Francoske pristaniške oblasti so v Bordoi zaplenile naš parnik „Adrie“. Parnik „Széchényi“ je srečno vujšeo.

Angleži dobijo z Amerike pomoč.

Država Kanada v Severnoj Ameriki pošle Angležkoj 31.000 vojakov pa 300 strojnih pušk na pomoč.

Japonska pomoč odklonjena. Italijanske novine pišejo, ka so praj angleži, francozi pa rusi odklonili japonsko ponüdbo, poleg štere bi ta mela poslati pol milijona japonskih vojakov v Europo. Sprevidli so najmre, ka to za Europo ne bi melo dobrih posledie.

Boj v južnozahodnoj Afriki. Buri pa zamorci so napadnoli nemško južnozahodno Afriko. Vojskovoju je znani general Botha.

40 nemških nüin izgnanih. Belgijski orožniki so vdrli v nemški samostan v Borsbek pa so zgonili 40 nemških redovnic na Nemško. Kak zrok so pravili, ka je praj edna redovnica pravila ednomi delavci, naj moli Boga za nemškoga casara, pa nej za belgijskoga krala. Če je to pravila?

Kolera v Beči, v Galiciji pa na Vogrskom. V Beči so zdravnicje dognali pri ednom ranjenom častniki, ka je zbetežao na azijskoj koleri. Zvün toga sta oboleli v Galiciji dve osebi na koleri pa v Munkači na Vogrskom tudi dve.

Slovenski vojak pa svetinjica Matere bože. Znani so nam zgledi, ka je v vno gih bojaj Marija na čüdiviten način čuvala nešterne vojake. Tak se je pripetilo tudi zdaj slovenskomi vojaki Šemerl Mihali z Predgriča. Te vojak je bio v Galiciji zadeti od dve ruskivi krugli v prsa. Na prsaj njemi je edna krugla prebila cecvo Matere bože, pa je pri tom zgübila telko moči, ka je nej bila smrtna. Zdravnicje pravijo, ka že za eden tjedon lejko zapüsti bolnišnico v Graci pa se povrne domo.

Orač na bojnom poli. Pred 100 leti je v boji pri Vaterloo orao eden kmet zemlo v najgostejšem deži krugel. Té zgodovinsko znameniti orač je zdaj dobo nasledüvača. Sred bitke pri Lemberg, komaj dva kilometra daleč od bojne črte, gde so füčkale krugle s topov, je orao zemlo polski kmet pa pušo pipo. Vojni poročüvalci so se njemi vsi jako čüdivali.

Junačka deklina z Ravaruske. Med ranjenci z Ravaruske je bila tudi mala polska kmečka deklina, štera je med bitkov neprestanoma hodila okoli ranjencov pa njim prinašala vodo. Nazadnje je tudi njo zadeo šrapnel pa njoj je napravo velko rano na nogi. Prepelali so jo zato v Beč z ovimi ranjenci. Med voznjov so njoj pa mogli odrezati ranjeno nogo. Zdej leži v Beči na kliniki zdravnika Hohenega, gde jo je doletela ta visika čast, ka jo je obiskao

sam naš svetli kral Franc Jožef pa podelo njeni materi 1000 koron podpore. Deklički, šteroj je ime Roza Zenoh, pa je šče komaj 13 let stara, dvori njena mati, štera je prišla z njov v Beč. Pa tudi zdravnik-voditelj i drugi dvorjenice hodijo koli nje z najvejšov skrbnostjov pa njoj spunijo vse, ka žele. (Sam Bog zna, ka je nagnolo to deklico, ka je šla na bojno pole k ranjencom pa njim prinašala vodo. Znabiti je poleg smilenja nad ranjenci bila tudi radovednost. Njeni nastop je pa vsakojačko občudüvanja vreden pa zasluži, naj ga zgodovina zapomli). Dobila je tudi od presvetloga krala za dár z drágimi kamni oklajeno verižico, na šinjek. Velike gospé jo obiskävlejo i dáre prinášajo ešče vojvodinje iz králeske hiže.

„B. T.“ nam piše, ka so rusi pri kárpátaj v užokskoj sotini pa pri Tornja šteli z Galicije na vogrsko vdariti, ali naši so je pretirali tam.

Naše vlovlene — kak nam pišejo z Beča, so v Ljublini na polsko-ruskom polácje z rožami osipali, kda so je rusi skoz pelali. Moremo znati, ka so polácje vu srci proti rusom ino z nami čütijo pa bi radi bili, či bi mi ruse zbili, šteri njé že 150 let pod svojim jármom májo.

Na znánje.

Slednja štrtina leta se nam je priklonila. Drági slovinci to teliko pomeni, poravnajte dug na novine i list pa naročite si ki jeh nemate na to slednjo štrtino leta pač vsi „Novine“ 50 filerov, če jeh več sküpnno bo hodilo, pláčate na tri meseca. Je to nej malenkost? Zato pa li se zberite vküp posebno tudi vi bratje, ki ste evangeličanske vere i pošlite na podpisánoga 50 filerov, pa dobite prav lepo čitevo štero v našem milon materinskem jeziki vči nas slovence vogrske, kak naj mo verni svojoj vogrskoj domovini, svojemi maternomi jeziki posebno pa nadigáva na lübvav do Bogá. Čáka vas da se v velkom številu zglásite: **Cserföld** (Čerensovci) Zalám.

KLEKL JOŽEF

pleb. na pokojl.

Prošnja do dobrih düš.

Naši vojákí že mraz trpijo v Galiciji, kde je ranej zima i tak velika, kakše mi prinasa ne poznamo. Pomagajmo ogreti odrevenele kotrige našeh vojakov. Kako? *Nabirajmo i posušimo dosta jagodovoga listja.* Z toga bodo vojákom lam na bojišči téčen čaj (téj) kühali. Domá ga vi tudi kušajte, bolši je od ruskoga, ár ne škodi zdravji. Ti vrla gorička dečica, beri dosta listja jagodovoga, pri vas je v obilnosti. Bog ti trüde že povrne. Listje posušeno naše novine tudi gorvzemejo i odpošlejo. Lehko se pa naravnoč tudi pošle na vojno ministerstvo v Budapešt. (M. Kir. *Honvédelmi Ministerium „Hadsegélyzó Hivatala“ Budapest.* Poštine ne trebe pláčati.

Zapomnite se,

ki koga máte na bojišči, da smete za njim poslati toplo obüvalo i odevalo do deset kil. More pa biti odposlana reč zavita v platno, štero ne püsti mokročé skoz, ali pa zabita v leseno lado. Zavitek je lahko 80 cm. veliki (eden pedén ménjši od metra.) Plača se malo od teh zavitkov na pošti.

Glási.

Dári naših slovincov za ranjence.

Sabo Marija z Čerensovec prt; N. N. z Pros. Vési brisačo, Ficko Magda z Vidonec 40 fil., Edna ženska z Bogojine prt; Magdič Martin z Renkovec 1 k. i prt; Horvat Ana z V Polane prt; Žerdin Bara z V. Polane prt; Kovačič Orša z Dokležovja prt; Sevašič Jožef z D. Lendave 1 k., Slovenci z Marijinih bratovčin v D. Lendavi 2 k., Smodiš Magda z Adrijanec prt; Lonc Roza i Aga z D. Bistrice slive; Lonc Marija z D. Bistrice slive; Lonc Marija z D. Bistrice 40 fil., Cigan Ana z Sr. Bistrice 2 robači; Kolenko Marija z D. Bistrice 1 k., Črnjavič Marija z D. Bistrice 1 k., Horvat Marija z Trnja 2 capi, Horvat Verona z Čerensovec slive; Grüškovnjak Št. z Žižkov 2 k., Ütroša Marija z G. Bistrice 1 k., slive; Zelko Ivan z Láz 1 k., Sobožan Roza z Sr. Bistrice 2 k., Saláj Ivan z Čerensovec 4 k., Bogdan Bara z Žižkov prt, robačo, 1 k.; Žabot Marijanka z D. Bistrice slive, capo. Vküp 17 k. 80 fil. Prile prišlo 370 k. 73 fil. V penazah tak vküp prišlo doz-daj 388 k. 53 fil. Z té šume je za ranjence odposlano v Szombathely družbi rdečega križa 128 k. 53 fil. V beltinskoj hranilnici pa se varčiva 260 k. za hrome, ki z boja pridó, i za sirote

vmorjenih. V toj šumi je notri v Trnji nabranih 97 k. 20 fil., šterih penaz polovino imenüvana občina nazajdobi za svoje sirote, polovino je pa za vse poprek dála. — Ovih darov je pa odposlanih za ranjene 16 velikih zavitkov v Budapešto, Szombathely i D. Lendavo. Do slednje cote je vse odposlano, zavijanje se opravi za Bog plati, poštine ne pláčamo; tudi ne pláčamo z té šume nabrane, potrebnih potrošov naj več ostáne za naše vojake. Ves trüd prenašamo brezplačno Bogi na čast samo iz gole lübézni do bližnjega! Vsem darovnikom Bog plati! Dári se i nadale bodo jemáli.

Na Tišini so do rok župana dartivale sledeče: Hhren Janoša žena slamnjak; Völgyi Ferenc kúharica vankišnico; Nemeč Ana prt, srakico; Vukan Roza vankiš, prt; Vogrinčič Marija prt; Ivánek Kata prt; Ribaš Roza vankišnico; Šeriga Treza prt; Horvat Ana vankišnico; Brtalanič Treza prt; Stevanec Verona vankišnico; Žilavec Ana vankišnico. Dari so v Sobočko bolnišnico odposlani za ranjence. Srce Jezušovo vsem povrni!

Bitje. Do krvávoga so zbili ednoga dečka z Žižkov v Čerensovci pri „Kobiji“, na križovo senje ništerni pivci z Čerensovec. — Vadijo se znam, ka če bo trbelo na boj iti, do znali vdariti.

Ples je bio vednoj vési Törjanske fare na križovo. Ne vemo, jeli sv. križi na čast, ali pa na vesélje ranjencom i mirajočim na bojišči!

Boj v Beltincih. Deca šolska se je zbila. Oča ednoga je šteo zato ovoga šolára zbiti, ali mati toga je to ne dopüstila, nego je na moškoga ešče vrč vodé vlejala, kda je té njo tudi šteo vdariti. Moker domo pridó ženi pové, kaj se je zgodilo. No drági lüdjé, na to, se je tákša krika zagnala, ka je na ruskom bojišči ne vekša bila, kda so topovi grmeli. Dolnji kraj beltinski je malo nej oglühno. V velkoj kriki je tudi lajao en pes. Nekši cucko je na to spregovoro: glejte, kak njoj pes kontro dela. — Na to jo je sram gratalo pa je pobegnola z svojov nočnov bandov, štera pri njeni hiši vküp shája. — Mi na té glás to odgovorimo, ka šola záto ma ravnitela, naj on dela red med šolskov decov, ne ka bi se stariši za toga volo njevkali. Pa to tudi povemo, ka jaj tistomi stariši, ki se kre svoje decé gorjemlé. Vdárce, štere je ne vüpaó deteti dati, je on na stáre dni po deséterom nazajdobi.

Velki paromlin pogoro. Dneva 18. septembra je nastao v Budapešti v Elizabetnom paromlini ogen, zato ka se je eden valar preveč segreo. Ogen se

je hitro razširo. Mlin pa eden del strojarne sta zgorela. Škoda se ceni najmanjše poldrugi milijon koron. Ogen je na nikoj spravo koli 100 vagonov pšenice, oziroma mele, štera se je mlela, pa več 400 jezero praznih vreč.

Žalostna usoda matere. Edna ženska, po rojstvu z Švice, je mela prle moža z Nemčije, šteromi je porodila dva sinü, šteriva sta bila nemškiva državlana. Gda njoj je te mož mro, se oženila z ednim francozom, s šterim je tüdi mela dva sinü, šteriva sta bila francoskiva državlana. Gda je nastala vojska, so mogli iti v vojsko vsi štirje sinovje, dva k nemškij, dva pa k francoskoj armadi. Tak so ši bratovje kak sovražniki stali eden proti ovomi, pa kak nemške novine pišejo, so vsi štirje obležali mrtvi na bojnom poli.

Maščüvati se šče! V Graci se je oglaso kak prostovolec eden 60 let star možki, šteroga so vzeli med čarnovojnike. Tomi možaki je spadno sin v boji z rusi, pa zdaj ide na čemére v boj, ka bi maščüvao svojega sinü.

Vojačka hrana na bojišči. Vsaki vojak dobi za časa vojne dnevno 98 gramov kavine konserve, 400 gramov mesa, 100 gramov prikühe (cušpajz), 400 gramov krüha pa 18 gramov duhana. Zvün toga nosi vsaki vojak s sebov dve porciji konserve, za pripetjé, či njemi nebi bilo mogoče dobiti rednoga obeda. V penězaj dobi vsaki vojak poleg navadne plače ešče najmanjše 36 filerov vojne doklade.

Kelki odstotek (procent) ranjencov ozdravi? V zdašnjem vojnom časi, gda skoro vsaki ma koga z svoje rodbine na bojišči, ne bo odveč, či napišemo, kelko odstotkov ranjencov ozdravi. Na to pitanje nam dajo odgovor skušnje z zadnje balkanske vojske. Vogrski Rdeči križ je v balkanskoj vojski vračo vsevküp 1312 težko ranjenih. Z med teh jih je samo devet nej ozdravilo. Tej računni nam kažejo, kak izvrstno pomoč delijo zdravnicje ranjencom v vojnom časi. Zato pa nej trbej včasi v dvojnost spadnoti pa obväpati, či je tüdi med našimi lüblenci što ranjeni.

Opomin vojačkim obvezancom. Kak je že razglašeno, bodo mogli 20, 21 pa 22 let stari mladenci iti od 1 do 20 oktobra nešteren den k nabori (štelingi), gde je včasi razdelijo pa razpošlejo na razna mesta. Tej mladenci se opominajo, naj si vsaki poskrbi toplo zimsko obleko pa dobro obütel, zato ka bodo se mogli v svojoj obleki vaditi. Naj si prinese vsaki s sebov tüdi zimski kaput pa pokrovec. Za pokrovec se njemi vrnejo penezi, ka de vreden, za to pa, ka do se vadili v svojoj obleki, dobi vsaki na den 30 filerov plače.

Velikánsko moč májo nemške bombe, tak zváne 42 centimetrov, štere se nücajo pri obsedanji močnih trdnjáv. Eden bečki fiškališ, šteri je tam bio pri obsedávanji Maubeuge trdnjáve, etak pripovedávlé od njih:

Moč naših bombe je grozovitna. V Bous soiri, prvój trdnjávi pred Maubeugejom, kama smo strelili, je z ocla i cementa naprávljeni türen podrla, eno 40 metrov debeli nasip zemlé i dvá metra debelo z cigla zozidano steno je gladko predrla pa je tak prišla vu hižo vojakov pa je vu tom čási eden 30 metrov daleč stojéči türem na deset metrov dale vrgla.

Z toga törma se je ciglovje pred dveri vojaški hiž podrló ino je vojáke notrizáprlo.

Najstrašneše so delale naše bombe v Cerfontaini. Na štiri-pét mestih so notrivdrle pa so prelükunjale vse nadstrobe ino doli prišle do pivniče. Nindri je ne ostalo celoga nikaj, kde edna takša bomba skoz letela. Zató ne čüda, ka so se trdnjáve tak náglo prekdalé z vojskov vréd, štera je vu njih bila.

Kakša je podmorska ládja? Takša, kak jajce. Má okna močna. Odzgoraj pa ide edna cev z njé gori na gladalo vodé. Má mocne mašine pa 18—20 lüdih v sebi.

Tá cev, ka vöstoji odzgoraj, je ne samo za zráka volo, nego gledala so tüdi na konci njé vu šterih tisti, ki so notri pod vodov, vidijo, ka se ober vodé godi.

Takših ládj si je Nemčija dála precí napraviti pa se od tej zdaj ságajo angležje, šteri so dozday tak gizdavi bili na svojo mórsko oblást.

Pobožnost nemcov bi nám tüdi dobra bila vu vsem. Z Westfalije pišejo, ka se tam ne samo vsaki vojak spovedao z oficera vréd pred odhodom, nego tüdi njihove žene i deca.

V Münsteri se je zvedilo, ka z ednim regimentom šteo eden vojak brezi spovedi oditi, pa kda so vrédi gor postávljeni bili, se je kapitán stavo pred tistim dečkom rekoč: „Samo vi ščéte brezi Bogá v boj idti?“ Voják je erdeči grátao, je na edno vero slobošćino proso pa je bežao k spovedárnici.

Takša vojska more obládati.

Kolera se začne širiti med vojskami po ništernih mestaj pe je prišla tüdi na vogersko z rususkimi ranjencomi. Vu Nagymegyeri (Komárom španija) sta 2, v Gyoma (Békés šp.) 1, v Békéscsabi 1, v Budapesti 1, v Fenyvesvölgyi (Ung šp.) 1, v Tokodi (Esztergom šp.) 6, v Lakárdi (Ung šp.) 1 pa v Szobránci (Ung šp.) 1 človek zbetežao v koleri.

Držávna vláda vsa vćini, ka je

samo mogoče, ka bi té nevaren beteg prepřečila, liki tüdi želej od prebiválcov, naj zapovedam bogajo, posebno naj se vseširom pázi na čistočo, štera je najvékša moč proti tomi betegi.

Tüdi nezreli i sirovi sád je zdaj ne pripraven za jesti, ár po tom se té beteg najbole širi. Či bi kde što začno vömetati, se more včasi po doktora poslati, ka ne bi drügi tüdi v nevarnost prišli poleg njega.

Gospodarstvo.

Sadne tropine. Sadne tropine so jako dobra krma za svinje pa za govedo. Polagati je pa ne smemo preveč, nego pomali je moremo mešati k drügoj krmi. Či jih vseh nemremo črstvih spolagati, potom je moremo posušiti pa spraviti na sühi prostor, ka nam ne spesnivijo. Govenskoj živini lejko polagamo vsaki den 2 do 3 kile postüšenih tropin.

Kak si shranimo jaboka? Jaboka si lejko ohranimo čerez zimo dobra, či je zakopamo v zemlo kak repo. V te namen skopamo globoko jamo, dno pokrijemo z jeličovimi vejkcami ali pa s slamov, zatem nasiplemo jaboka, je pokrijemo s slamov, nazadnje pol metra visiko z zemlov. Na te način nam ostanejo jaboka do sprotoletja zdrava pa črstva.

Temne štale Skušnja nas vći, ka živina v temnih štalaj hitrej postane debela kak v svetlih. Za krmleno živino je zato temen kraj primeren. Nigdar pa ne smemo meti v temnih štalaj živine, štera je za pleme, za delo pa dojne krave. Pomenkanje svetlošće najmre pozročá, ka ma takša živina menje krvi, pa potom postane slaba.

Pesniva vinska posoda. Či nam posoda po naših kletaj pa po pivnicaj pesnivi, potom je nej čüda, či vino dobi slab düšec. Zato pa naj bo naša skrb, ka vinsko posodo dobro shranjüjemo pa naj bo naša skrb, ka vinsko posodo dobro shranjüjemo pa jo čüvamo pred pesnivostjov. Pesnivost se najraj kaže v takših prostoraj, šteri so vlažni. Zato pa trbej takše shrambe vetriti. Dobro je je tüdi večkrat žveplati, zato ka je znano, ka žveplo odpravi pesnivost. Posodo pa moremo dobro sce-diti pa obrisati, či se je je plesnivost prijela.

Pošta.

S. J. Lipovci. Podpišite celo vaše ime.

VSEM. Prosimo vse dužnike, naj v tom tjedné naročnino za novine notripošlejo. Ne moremo duže čakati. Z koj plačamo tiskarno? Vnogi ešče filéra ne dao, pa novine od začétká dobiva. Ki pohitroma svojega duga ne poravnajo, tistim novine več ne bomo pošilali. Prosimo ešče ednok prav lepo vsakoga dužnika na silno plačítev dugá.